

Bilaga

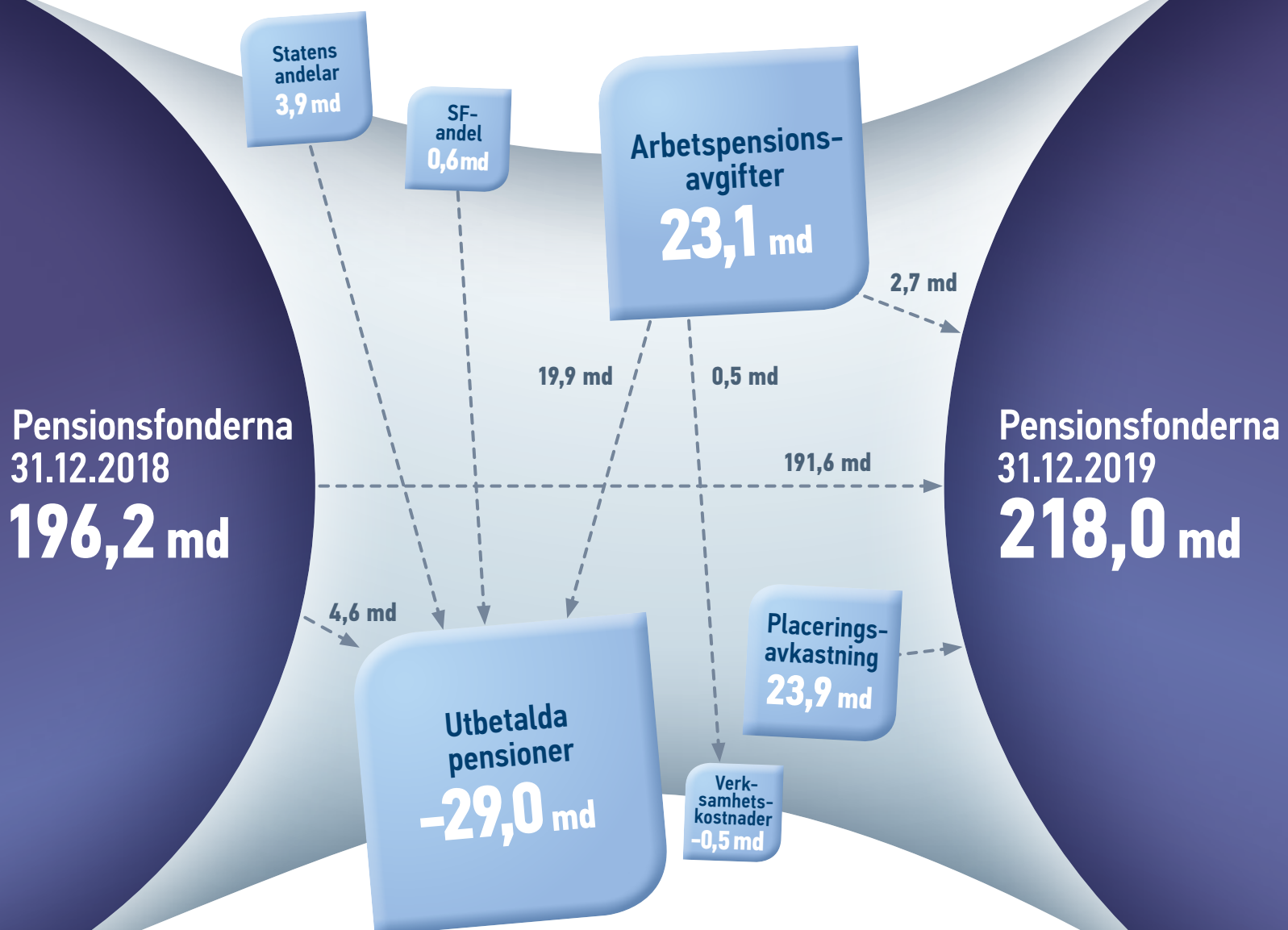
ARBETSPENSION

Bilagan ges ut av Pensionskyddscentralen och Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf

1:2020

Arbetspensionsanstaltens bokslutsuppgifter

2019

Penningflödet inom arbetspensionssystemet

Ett utmärkt placeringsår före coronakrisen

Placeringstillgångarna ökade till 216 MILJARDER

I slutet av fjolåret uppgick arbetspensionsförsäkrarnas placeringstillgångar till ca 216 miljarder euro. Pensionssystemets goda solvens hjälper det att ta sig över svagare placeringsår.

TEXT KIMMO KOIVURINNE

Förra året gav arbetspensionssystemet den bästa avkastningen under det gångna decenniet. Det föregående, svagare placeringsåret hade bäddat för att aktiernas värde skulle återhämta sig i början av året.

Till höjda aktiekurser i början av året bidrog i synnerhet att Förenta staternas centralbank meddelade att den skulle föra en tålmodig och marknadsstödjande räntepolitik. Under årets första månader gav aktier på utvecklade marknader en berömlig avkastning, fastän aktiemarknaden under försommaren för en stund gick in för att sky risker.

Efter sommaren blev marknaden uppmärksam på ekonomiska nyckeltal som visade på en långsammare tillväxt. Centralbankernas gynnsamma penningpolitik stödde emellertid marknaden, som hölls relativt stabil trots magrare framtidsutsik-

ter. Räntenivån som sjönk i takt med förväntningarna gav dock en utmärkt avkastning på ränteplaceringarna.

Den allmänna stämningen på marknaden hölls stabil under resten av året, och när USA och Kina nådde ett slags vapenstillstånd i sitt handelskrig lades sista handen vid ett placeringsår som också dittills varit ypperligt.

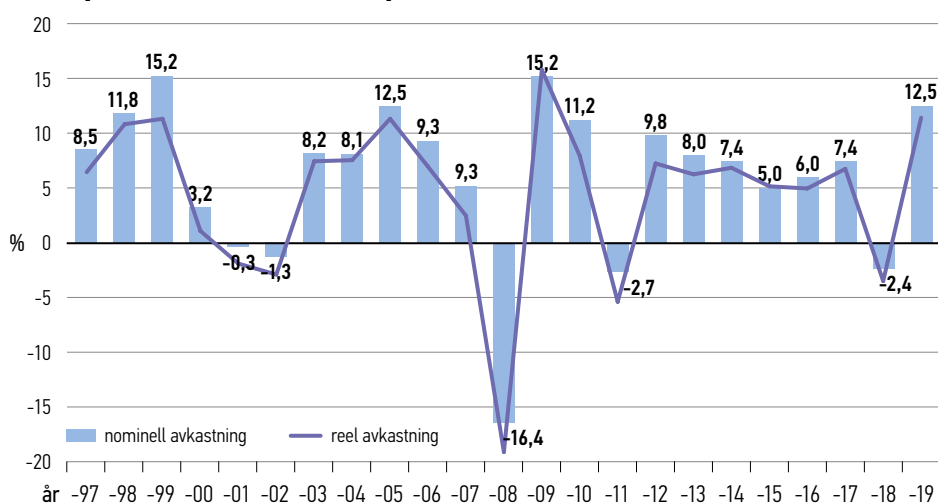
De viktigaste internationella aktieindex avslutade fjolåret med avkastning på klart över tjugo procent samtidigt som också ränteplaceringarna avkastade utmärkt. Således blev den genomsnittliga nominella avkastningen på arbetspensionsplaceringarna i fjol hela 12,5 procent och de fonderade medlen ökade till 216 miljarder euro.

AV ARBETSPENSIONSSYSTEMETS placeringstillgångar hade vid slutet av året 49,4 procent placerats i noterade aktier och andra placeringar av aktietyp, 33,7 procent i ränte- och penningmarknadsinstrument, 8,5 procent i fastigheter och 8,3 procent i alternativa investeringsfonder, dvs. huvudsakligen i hedgefonder.

Den mest betydande bland förändringarna i placeringarnas fördelning under året var att aktieplaceringarna ökade med fem procentenheter. Ökningen förklaras av att aktiekurserna utvecklades väl, vilket ökade aktiernas proportionella andel av placeringarna medan övriga förmögenhetskategoriernas andelar i gengäld minskade.

Årlig avkastning av pensionsplaceringarna 1997–2019 i procent av bundet kapital

(Källa: Tela)

Ordlista

DELVIS FONDERANDE SYSTEM Pensionssystem där pensionerna finansieras med både arbetspensionsavgifter och tidigare insamlade fonder.

SOLVENS Talar om hur stora pensionsanstaltens pensionstillgångar är i proportion till ansvarsskulden. Ansvarsskulden är en uppskattning av bolagens framtida pensionsutgifter till den del de har fonderats.

REALAVKASTNING Den årliga procentuella avkastningen på arbetspensionsfonderna som överstiger konsumentprisernas utveckling.

Arbetspensionsanstaltens nyckeltal år 2019

	Bolag (ArPL, FöPL)	Stiftelser (ArPL)	Kassor (ArPL, FöPL)	SPK (SjPL)	LPA (LFöPL)	Keva staten/ SPF (OffPL)	Keva medlems-samfund (OffPL)	Övriga ⁷⁾	Sammanlagt
Försäkrade (antal)	1 796 636	19 570	16 725	7 405	58 452	137 000	556 000	25 482	2 617 270
Pensionstagare (antal) ¹⁾	1 081 692	20 565	17 597	8 159	108 608	246 874	413 084	26 116	1 922 695
Lönesumma/arbetsinkomst (mn €)	64 039,3	1 091,0	691,1	272,4	1 226,8	6 012,6	18 126,0	845,6	92 304,7
Inkomster (mn €)									
Premieinkomst ²⁾	15 605,0	256,9	159,4	54,5	172,9	1 497,5	5 255,6	289,5	23 291,3
Nettoavkastning av placeringsverksamheten, verkligt värde	13 864,3	435,5	224,0	117,5	32,6	2 524,6	6 335,2	335,4	23 869,1
Nettoavkastning av placeringsverksamheten, verkligt värde (%)	12,1	12,9	11,8	10,7	10,8	13,8	12,8	9,2	12,5
Nettointäkter av placeringsverksamheten i resultaträkningen	6 246,9	199,8	159,7	98,2	6,0	579,1	6 335,2	172,5	13 797,3
Kostnader (mn €)									
Utbetalda pensioner ^{3) 4)}	16 205,6	304,1	196,7	133,2	841,2	4 734,8	5 483,3	351,2	28 250,1
Totala driftskostnader ⁵⁾	380,0	6,5	6,0	3,8	27,0	17,3	57,0	4,6	502,2
Tillgångar									
Pensionstillgångar ⁶⁾	130 506,3	3 766,3	2 158,5	1 211,7	130,9	20 588,1	56 544,0	3 092,6	217 998,4
Placeringar enligt verkligt värde, mn €	128 289,1	3 760,0	2 113,6	1 204,4	310,9	20 588,1	56 166,0	3 891,6	216 323,7
Fördelning av placeringarna (basfördelning enligt verkligt värde, %)									
Ränteplaceringar	30,8	40,1	31,1	4,9	43,4	38,6	37,8	35,7	33,9
Aktieplaceringar	46,7	43,2	42,5	51,9	39,2	51,1	48,8	53,1	46,7
Fastighetsplaceringar	11,3	12,8	23,6	29,0	16,1	5,2	6,3	6,0	10,5
Övriga placeringar	11,2	3,9	2,8	14,2	1,4	5,1	7,0	5,2	8,9
Solvens									
Solvenskapital sammanlagt	28 340,4	1 078,7	596,2	523,1	-	-	-	-	30 538,4
Solvensgräns €	16 897,5	459,6	255,8	172,9	-	-	-	-	17 785,8
Solvenskapital / solvensgräns	1,7	2,3	2,3	3,0	-	-	-	-	1,7
Solvensgrad -%	127,7	140,1	138,2	176,1	-	-	-	-	128,5

1) En pensionstagare kan få pension från flera pensionsanstalter

2) I premieinkomsten ingår inte den andel som bekostas ur statsbudgeten, FöPL 287,7 mn €, SjPL 59,0 mn €, LFöPL 675,5 mn € och OffPL 2 840,9 mn €.

3) Inkl. Sysselsättningsfondens avgift bortsett från Keva (medlemssamfund, staten och KCF), där den ingår i premieinkomsten

4) Inkl. statens andel av FöPL

5) Exkl. placeringsverksamhetens kostnader

6) I FöPL-tillgångarna ingår premieansvar, LFöPL-tillgångarna är pensionsansvaret, Keva medlemssamfund-tillgångarna är pensionsansvarsfonden, Keva staten och KPF-tillgångarna är placeringstillgångarna

7) Övriga omfattar Kyrkans Pensionsfond, FPA:s personalpensioner och Finlands Banks pensionsfond

CA EN FJÄRDEDEL av placeringstillgångarna (23,4 procent) var i slutet av året placerade i Finland, medan ungefär en femtedel (17,6 procent) hade placerats inom det övriga euroområdet. Största delen av pensionssystemets placeringstillgångar, totalt 59,0 procent, hade placerats på annat håll i världen.

När placeringstillgångarna i absoluta tal växer har den geografiska diversifieringen riktat sig ut till andra håll i världen. Andelen placeringar i hemlandet har minskat i motsvarande grad.

Geografiskt väldiversifierad allokering följer grundprincipen för pensionsplaceringar: pengarna placeras på ett inkomstbringande och betryggande sätt.

PLACERINGS-AVKASTNINGEN år 2019 var nominellt 12,5 procent och reellt, korrigerat med den årliga inflationen, 11,5 procent.

Ändå bör man komma ihåg att avkastningen under ett år har en rätt begränsad

inverkan på pensionssystemets hållbarhet. På längre sikt, 23 år, har den nominella avkastningen i snitt varit 5,9 procent om året och den reella jämnt 4,2 procent om året.

I ett kortare tidsperspektiv har motsvarande avkastning under den senaste femårsperioden varit nominellt 5,6 och reellt 4,9 procent och under den senaste tioårsperioden nominellt 6,1 och reellt 4,7 procent.

Jämförelsen åskådliggör väl vilken inverkan valet av granskningsperiod har på medelavkastningssiffrorna. Under tioårsperioden infaller ingen finanskris, vilket gör att genomsnittsavkastningen under åren 2010–2019 blir bättre än under övriga granskningsperioder. Det viktigaste för pensionssystemets hållbarhet är dock den långsiktiga realavkastningen.

I Pensionsskyddscentralens långsiktiga kalkyler utgår man från en förväntad avkastning på två och en halv procent fram till år 2028. Efter det är den förvän-

tade realavkastningen tre och en halv procent per år.

Hittills har våra pensionsförsäkrades genomsnittliga avkastning klart överstigit förväntningarna i kalkylerna. God genomsnittlig avkastning på längre sikt skapar en buffert tack vare vilken vårt pensionssystem också klarar av svaga placeringsår. ■

Pensionstillgångar eller placeringstillgångar?

När man talar om pensionssystemets tillgångar hänvisar man ibland till pensionstillgångarna och arbetspensionssystemets placeringstillgångar. Skillnaden beror på att pensionstillgångarna inkluderar övriga fordringar och skulder och materiella nyttigheter som ingår i balansräkningen. Dessa poster medräknas inte i placeringstillgångarna.

Kundåterbäringar är eftertraktade

KOSTNADSEFFEKTIVITET INOM HELA PENSIONSSSEKTORN

Vi frågade arbetspensionsförsäkrarna hur deras effektivitet syns i de totala driftskostnaderna. Ökad effektivitet gynnar arbetsgivarkunderna direkt i form av kundåterbäringar. Allmänt taget ökar kostnadseffektiviteten konkurrensen och sporrar hela sektorn till noggrannare hushållning.

TEXT ANNE IIVONEN | FOTO ARBETSPENSIONSANSTALTERN

Vi frågade de fyra arbetspensionsbolagen och Keva, hur deras effektivitet syns i deras totala driftskostnader. Av svaren framgår hur den ökade effektiviteten allmänt taget påverkar pensionssystemet och hur arbetsgivarföretagen gagnas i form av kundåterbäringar.

Av tabellen på s. 16 framgår arbetspensionsförsäkringsbolagens totala driftskostnader och hur de fördelas. Siffrorna om Keva finns i tabellen på sidan 15.

Närmare uppgifter finns på Telas webbplats och i Pensions-skyddscentralens statistikdatabas.

Ilmarinen

Matias Klemelä
Ekonomi- och riskhanteringsdirektör, Ilmarinen

Matias Klemelä, Ilmarinen: Kostnadseffektivitet sänker pensionsavgifterna

MATIAS KLEMELÄ, ekonomi- och riskhanteringsdirektör på Ilmarinen, säger genast att nyttan av fusionen mellan Ilmarinen och Etera syns som sänkta totala driftskostnader. Före fusionen år 2017 var de två bolagens kostnader sammanlagt ca 200 miljoner euro. Efter fusionen har kostnadsnivån sänkts med 25 miljoner euro och förväntas sjunka ytterligare i år.

Klemelä anser att effektiviteten i verksamheten bättre beskrivs av omkostnads-siffrorna än de totala driftskostnaderna. Ilmarinens omkostnader var 130 miljoner euro under förra räkenskapsåret.

Arbetspensionsbolagens omkostnader finansieras med en omkostnadsdel som ingår i pensionsförsäkringsavgiften. Om omkostnaderna är lägre än denna inkomst,

uppstår ett omkostnadsresultat som i sin helhet återbördas till kunderna i form av kundåterbäringar.

– I fjol var vårt omkostnadsöverskott ca 55 miljoner euro, vilket var 25 miljoner mer än året innan. Kostnadseffektiviteten sänker direkt våra kunders arbetspensionsavgifter och bidrar på så sätt till hållbarheten hos finansieringen av arbetspensionssystemet, säger Klemelä.

Enligt honom har kostnadseffektiviteten visat sig vara en viktig konkurrensfaktor mellan pensionsbolagen.

– Genom att förbättra vår effektivitet kan vi sporra hela branschen till bättre prestationer. Kostnadseffektivitet är ansvarsfullhet som gynnar kunderna och hela samhället.

Driftskostnaderna jämförs

I tabellen på föregående uppslag, s. 16, visas arbetspensionsförsäkringsbolagens totala driftskostnader och hur de fördelas. Kevas driftskostnader uppges i tabellen över arbetspensionsanstaltens nyckeltal på s. 15. Närmare uppgifter finns på Telas webbplats och i Pensions-skyddscentralens statistikdatabas.

Största delen av kundåterbäringarna smälter bort p.g.a. coronakrisen

Coronavirusepidemin som härjat hela våren gör livet svårt för företagen. För att underlätta det har arbetsgivares arbetspensionsavgifter temporärt sänkts med 2,6 procentenheter.

Arbetspensionsbolagen kan inte betala kundåterbäringar från den tiden då nedsättningen av avgiften

gäller. Nedsättningen är i kraft under resten av året (1.5–31.12) och gäller ArPL-försäkrade inkomster som betalas ut under den tiden.

Det betyder att det belopp som våren 2021 kan delas ut som kundåterbäringar blir endast en tredjedel av det normala.

Pekka Pajamo, Varma: Vår effektivitet syns som kundåterbäringar

Jummu Lusa

NÄR arbetspensionssystemet verkställs förutsätts effektivitet inom verksamhetens alla delområden. Ekonomidirektör **Pekka Pajamo** på pensionsbolaget Varma räknar upp kontrollen över de totala driftskostnaderna, utvecklingen av effektivare processer och det aktiva utnyttjandet av god praxis som grundelement i effektivt verkställande.

Det gäller för Varma, men också alla andra arbetspensionsaktörer. – Effektivt verkställighet gynnar naturligtvis hela pensionssystemet, säger Pajamo.

På Varma bygger förbättrad omkostnadseffektivitet alltid på att man tar i bruk effektiva och moderna arbetssätt och -metoder, enligt Pajamo. Det görs genom en metod för ständig utveckling av system och tjänster.

– Ständigt förbättrad effektivitet och stark solvens kommer våra kunder till godo som de bästa kundåterbäringarna, säger Pajamo.

Pekka Pajamo
Ekonomidirektör, Varma

Sarianne Kirvesmäki, Elo: I sista hand gynnas kunden

Matti Ilmnen

EKONOMIDIREKTÖR Sarianne Kirvesmäki på Elo understryker betydelsen av placeringsavkastningen på pensionsfonderna. Med placeringsavkastningen täcker man kostnaderna för placeringsverksamheten, och en del av återstoden avsätts till pensionsfonderna.

– Tack vare placeringsavkastningen kan en del av pensionsutgiften därför täckas ur fonderna, vilket

betyder att arbetspensionsavgifterna inte behöver höjas orimligt mycket, säger hon.

Kirvesmäki nämner att arbetspensionsbolagens kunder får nytta av både effektiv verksamhet och bolagets solvens genom lägre försäkringsavgifter.

Sarianne Kirvesmäki
Ekonomidirektör, Elo

Tommy Sandås, Veritas: Fusionen ökade effektiviteten

Veritas

SAMMANSLAGNINGEN av Veritas och Pensions-Alandia i början av fjolåret ökade effektiviteten i verkställigheten betydligt, säger ekonomidirektör **Tommy Sandås** på Veritas. Han konstaterar att konkurrensen mellan pensionsbolagen inom det decentraliserade systemet överlag för med sig effektivitet i verksamheten.

– Större effektivitet och smidiga arbetsprocesser påverkar både de totala kostnaderna och servicekvaliteten, säger han. Veritas pensionsförsäkrar många företagare och små och medelstora bolag och satsar därför på personlig kundservice.

– Vi vet att vår målgrupp har ett större behov av rådgivning än genomsnittet. Just nu syns det tydligt som ett ökat antal kunder som tar kontakt, säger Sandås.

Kostnadsfördelarna som nås genom effektiviteten ökar kundåterbäringarna till ArPL-kunderna, säger Sandås. Han understryker att man inte eftersträvar effektivitet genom att försvaga kundservice.

Tommy Sandås
Ekonomidirektör, Veritas

Tom Kåla, Keva: Skattebetalaren vinner i sista hand

Mikael Ahlfors

EN AV HÖRNSTENARNA för legitimiteten hos det decentraliserade arbetspensionssystemet är att verkställigheten är effektiv. I fråga om verkställigheten av pensionerna inom den offentliga sektorn konstaterar ekonomidirektör **Tom Kåla** på Keva att Kevas totala driftskostnader i proportion till utbetalda pensioner eller influtna pensionsavgifter är de minsta bland pensionsaktörerna.

– Hela den offentliga sektorn och i sista hand också skattebetalarna har nytta av att vi är effektiva, säger Kåla.

Han påpekar dock att det inom den offentliga sektorns pensionssystem inte finns sådana återbäringar till arbetsgivarna som inom ArPL-systemet.

– Den penningmässiga vinsten av verksamhetens effektivitet stannar kvar i pensionsansvarsfonden och kommer på så sätt till nytta för alla nuvarande och framtida kunder. ■

Tom Kåla
Ekonomidirektör, Keva

Största delen till ÅLDERSPENSIONER

I fjol var arbetspensionsutgifterna 28,8 miljarder euro. Största delen (88 procent) av dem, dvs. drygt 25 miljarder euro, utgjordes av ålderspensioner.

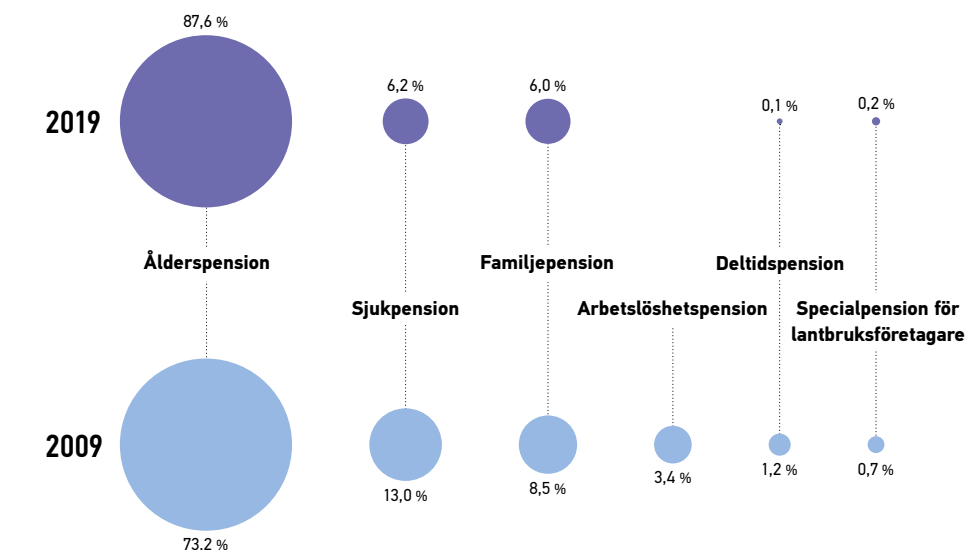
TEXT TIINA PALOTIE-HEINO

Vid sidan av ålderspensioner betalades det betydligt mindre i andra pensioner. Invaldpensioner betalades för 1,8 miljarder euro och familjepensioner för 1,7 miljarder euro. Specialpensioner för lantbruksföretagare betalades ännu för 46 miljoner och deltidspensioner för 18 miljoner euro.

I ålderspensionsutgiften på mer än 25 miljarder euro ingår partiella förtida ålderspensioner. Allt som allt betalades partiella ålderspensioner för 206 miljoner euro, dvs. mer än specialpensioner för lantbruksföretagare eller deltidspensioner. Endast ca en kvartsmiljon euro betalades i arbetslivspensioner.

FÖR TIO ÅR SEDAN, år 2009, var situationen lite annorlunda. Ålderspensionerna var också då den största utgiftsposten, men deras andel av samtliga arbetspensionsutgifter var 73 procent.

Invaldpensionernas andel var däremot dubbel (13 procent) jämfört med idag. Också familjepensionernas andel var större än idag, drygt åtta procent.

År 2009 betalades fortfarande också en betydlig mängd arbetslöshetspensioner. Deras andel var drygt tre procent av pensionsutgifterna. För tio år sedan var deltidspensionen en populär pensionsform, vars andel av utgiften var en dryg procent.

FÖRÄNDRINGARNA i pensionsutgifterna talar om förändringar hos pensionstagarna och pensionernas nivåer. Antalet ålderspensionärer har ökat med nästan 350 000

personer på tio år. Samtidigt har ålderspensionernas genomsnittliga nivå höjts reellt med nästan 200 euro.

Antalet sjukpensionärer har däremot minskat med 83 000 personer. Familjepensionstagarnas antal har också minskat med 20 000 personer. Arbetslöshetspension betalades för tio år sedan till mer än 40 000 personer och deltidspension till nästan 30 000. ■

Sakkunniga som sammanställt bilagan

KIMMO
KOIVURINNE
Analytiker, Tela

TIINA PALOTIE-HEINO
Statistikchef
PSC

EEVA PUUPERÄ
Kostnadsfördelnings-
specialist, PSC

MAIJA SCHRALL
Statistikplanerare
Tela

REDAKTION: Anne Iivonen, Pensionskyddscentralen
GRAFISK FORMGIVNING: Markku Laitinen, Aste Helsinki Oy
FOTOGRAFIER: Pensionsanstaltens
ÖVERSÄTTNING: Pia Hansson, Pensionskyddscentralen
UTGIVARE: Pensionskyddscentralen och Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf
Bokslutsbilagan utkommer i tidskriften Arbetspension 8.6.2020 som också finns som e-tidskrift på Työeläkelehti.fi.
Bilagan finns också i pdf-form på Etk.fi och Tela.fi.

